

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Vår saksbehandler
Jeanette Gabrielsson

Telefon
22055419

Vår dato
09.01.2007

Deres dato
30.10.2006

Vår referanse
2006/11704-3 B10

Deres referanse
200606450

HØRING - Forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven

Vedlagt følger fylkesrådmannens innstilling til Hovedutvalg for utdanning og kompetanse i Akershus fylkeskommune vedrørende høringsuttalelse om departementets forslag om endring i opplæringsloven og friskoleloven vedrørende lovregulering av reklame i skolen, innføring av en bestemmelse om godkjenning av videregående skoler basert på bilaterale mellomstatlige avtaler og innføring av en bestemmelse om kollektiv ulykkesforsikring. Det vises særskilt til innstilling og fylkesrådmannens vurderinger og anbefaling. Saken vil bli behandlet i Hovedutvalg for utdanning og kompetanse 6. februar 2007. Det tas forbehold om evt. endringer ved behandling av saken.

Med vennlig hilsen

Alf Skaset
fylkesdirektør

Jeanette Gabrielsson
rådgiver

Vedlegg

Dato: 09.01.2007
Arkivref: 2006/11704-2

Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Hovedutvalg for utdanning og kompetanse	06.02.2007

HØRING - Forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven (lovregulering av reklame i skolen mv)

Innstilling

Akershus fylkeskommune gir følgende høringsuttalelse:

- Akershus fylkeskommune støtter forslaget om lovregulering av reklame i skolen. Det legges stor vekt på at bestemmelsen utformes slik at skolen kan utøve skjønn i det konkrete tilfellet. Samtidig er det viktig at departementet, i samarbeid med aktuelle aktører, fastsetter sentrale bestemmelser og retningslinjer for praktisering av en slik lovregulering.
- Akershus fylkeskommune støtter forslaget om innføring av en bestemmelse om godkjenning av videregående skoler basert på bilaterale mellomstatlige avtaler.
- Akershus fylkeskommune ser positivt på en lovbestemmelse som sikrer at alle elever har lik forsikringsmessig dekning ved ulykker, uavhengig av hvor i landet de bor. Akershus fylkeskommune mener dog at det bør være en åpning for hvordan skoleeier velger å sikre dette, enten gjennom at skoleeier melder seg inn i en kollektiv ulykkesforsikring eller står som selvassurandør. Det viktige er å sikre likebehandling av elevene. Derfor mener Akershus fylkeskommune at også friskolene skal omfattes av en slik lovregulering.

Saksredegjørelse

Bakgrunn

Kunnskapsdepartementet har 30. oktober 2006 sendt på høring forslag om endringer i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringen (opplæringsloven) og lov 4. juli 2003 nr. 84 om frittstående skoler (friskoleloven). Høringsfrist er 9. januar 2007.

Høringsforslagene omfatter endringer på følgende områder:

- Lovregulering av reklame i skolen
- Innføring av en bestemmelse om godkjenning av videregående skoler basert på bilaterale mellomstatlige avtaler
- Innføring av en bestemmelse av kollektiv ulykkesforsikring

Høringsforslaget fra Kunnskapsdepartementet følger vedlagt.

Premisser og problemstillinger

1. Lovregulering av reklame i skolen

Bakgrunn for departementets forslag

I Soria Moria-erklæringen har regjeringen et mål om å motarbeide kommersialiseringen av undervisningssektoren samt å begrense kommersialiseringen av offentlige rom.

Departementets vurderinger

Kunnskapsdepartementet (KD) ønsker en lovregulering av reklame i skolen for å bl.a. demme opp mot kommersielt press i skolen. I sitt høringsforslag viser departementet til et forslag fra Barne- og likestillingsdepartementet om et nytt kapittel i markedsføringsloven om markedsføring rettet mot barn. KD peker på at markedsføringsloven er en generell lov, som ikke regulerer på hvilke arenaer reklame er tillatt. Derfor mener KD at en lovregulering av reklame i skolen hører hjemme i opplæringsloven og friskoleloven.

Av høringsforslaget går det frem at ingen av de andre nordiske land har lovregulering av reklame i skolen, men at de har retningslinjer eller veiledninger om markedsføring og sponing i skolen.

Departementet skriver bl.a. at det "*... er opptatt av å få en lovregulering som i størst mulig grad kan skjerme elevene mot uønsket reklame og uønsket påvirkning, samtidig som skolen må kunne bruke ulike læremidler og læringsarenaer, og samarbeide med ulike parter i nærmiljøet.*". KD foreslår en lovregulering som "*pålegger skolen en plikt til å sørge for at elevene ikke utsettes for reklame som er egnet til å skape kommersielt press eller som i stor grad kan påvirke holdninger, atferd og verdier, blant annet på skolens område, i lærebøker og læremidler for øvrig.*". Samtidig viser departementet til at det er skoleledere og lærere som "*er de nærmeste til å foreta fornuftige vurderinger av hva som er uønsket og skadelig påvirkning av elevene*", derfor foreslår departementet en lovbestemmelse der skolen må utøve skjønn i det konkrete tilfellet.

Departementet peker på at en skjønnsmessig lovbestemmelse bør suppleres med en veileder om reklame, sponing og andre salgsfremmende tiltak i skolen, dette for å bidra til at skjønnet ikke blir vilkårlig. Det legges i forslaget opp til at en slik veileder bør utformes i samarbeid med brukerne, interesseorganisasjoner og næringslivet. Videre vises det til viktigheten av bevisstgjøring av elevene vedrørende forbruk, kommersialisering, kjøpepress m.v.

Forslag til endringer i lovtekst

Departementet foreslår at ny § 9-6 i opplæringsloven skal lyde:

§ 9-6 Om reklame i skolen

Skolen skal sørge for at elevane ikkje blir utsette for reklame som er eigna til å skape kommersielt press eller som i stor grad kan påverke haldningar, åtferd og verdier, mellom anna på skolens område, i lærebøker og andre læremiddel som blir nytta i opplæringa.

Departementet kan gi nærmare forskrifter.

Departementet foreslår at ny § 7-1A i privatskoleloven skal lyde:

§ 7-1A Om reklame i skolen

Skolen skal sørge for at elevane ikkje blir utsette for reklame som er eigna til å skape kommersielt press eller som i stor grad kan påverke haldningar, åtferd og verdier, mellom anna

på skolens område, i lærebøker og andre læremiddel som blir nytta i opplæringa. Departementet kan gi nærmare forskrifter.

I merknadene til lovforslaget peker departementet bl.a. på at bestemmelsen er fleksibel, ved at vurderingen av hva som er uønsket eller uheldig påvirkning vil variere avhengig av elevens alder og modenhet. Videre skriver departementet at "*bestemmelsen ikke er ment å ramme bruk av internett, tv, aviser, blader m.m. som ledd i undervisningen. Bedriftsbesøk og partnerskap mellom skole og lokalt arbeids- og næringsliv vil falle utenom bestemmelsen.*". Departementet presiserer også at når det gjelder opplæringsloven, er det skoleeier (kommune og fylkeskommune) som har det formelle ansvaret for å vurdere hvilke reklameformer som er akseptable eller ikke, og at det er opp til skoleeier å avgjøre hvem som skal ha myndighet til å foreta slike vurderinger.

2. Innføring av en bestemmelse om godkjenning av videregående skoler basert på bilaterale mellomstatlige avtaler

Bakgrunn for departementets forslag

Norge har inngått bilaterale mellomstatlige avtaler med Tyskland og Frankrike som forplikter statene til å yte et tilskudd til Den tyske skolen i Oslo og Den franske skole. Skolene er godkjent som private grunnskoler uten lovhjemlet rett til statstilskudd etter opplæringsloven § 2-12.

Departementet viser til at det følger av opplæringsloven at private *grunnskoler* må være godkjent av departementet. Opplæringsloven § 2-12 åpner for godkjenning av norske, internasjonale og utenlandske skoler. For skoler på videregående skoles nivå gjelder at det er fri etableringsrett, men det er kun videregående skoler som driver sin virksomhet etter opplæringsloven eller friskoleloven som kan sette standpunkt karakterer og utstede vitnemål for fullført og bestått videregående opplæring. Departementet peker på at det ikke kan gis godkjenning av et videregående skoletilbud basert på et annet lands læreplan (eller en kombinasjon av norsk læreplan og et annet lands læreplan), slik at skolen kan utstede norsk vitnemål, med hjemmel i gjeldende lovverk.

Departementets vurderinger

Departementet ønsker å legge til rette for godkjenning av enkelte tverrkulturelle videregående tilbud som er basert på bilaterale mellomstatlige avtaler etter opplæringsloven. Med et tverrkulturelt videregående tilbud mener departementet "*... skoler som tilbyr opplæring etter en læreplan som er basert på en kombinasjon av to nasjonale læreplaner*". Departementet mener at det "*... bør etableres hjemmel i opplæringsloven for offentlig godkjenning av tilbud på videregående skoles nivå basert på bilaterale mellomstatlige avtaler, slik at skolen også kan sette standpunkt karakterer og utstede norsk vitnemål for fullført og bestått videregående opplæring*".

Forslag til endringer i lovttekst

Departementet foreslår at ny § 3-11 i opplæringsloven skal lyde:

§ 3-11 Private videregående skoler

Departementet kan godkjenne ein privat videregående skole når det ligg føre ein bilateral mellomstatleg avtale om dette. I samband med godkjenninga kan departementet gjere unntak frå krava i opplæringslova, og forskrift gitt i medhald av lova.

3. Innføring av en bestemmelse av kollektiv ulykkesforsikring

Bakgrunn og departementets vurderinger

Departementet viser til at det snarest mulig ønsker å imøtekomme Stortingets ønske om en rettferdig ordning, slik at alle elever har lik forsikringsmessig dekning ved ulykker, dette uavhengig av bosted. Departementet foreslår en lovbestemmelse i opplæringsloven som

pålegger fylkeskommuner og kommuner en plikt til å tegne kollektiv ulykkesforsikring for elever. En slik ulykkesforsikring skal også gjelde skader som skjer på skolveien (dekkes ikke gjennom trygdelovgivningen). Departementet mener at dekningsnivået bør være som på dagens nivå etter reglene om yrkesskader etter folketrygdeloven (f.eks. dekning av behandlingsutgifter og menerstatning).

Departementet foreslår videre at det innføres en forskriftshjemmel i lovbestemmelsen, for å muliggjøre en nærmere regulering av felles ordninger på området (f.eks. dekningsnivå, forsikringssummer, regulering i forhold til folketrygdens grunnbeløp, minimumsbeløp).

Alternativt ber departementet om høringsinstansenes synspunkter på om det er mulig å avhjelpe dagens urettferdighet på annen måte enn gjennom lovpålagt kollektiv ulykkesforsikring, f.eks. gjennom at den enkelte kommune selv får vurdere om den vil stå som selvassurandør eller velge en forsikringsordning.

Videre ber departementet høringsinstansenes syn på om ordningen også bør omfatte friskolene.

Departementet anslår omkostningene å være i størrelsesorden kr. 40,-/50,- pr elev, litt avhengig av hvilket dekningsomfang som blir avtalt. Departementet forutsetter at økte omkostninger dekkes innefor kommunenes egne økonomiske rammer, departementet viser i denne sammenheng til at flere kommuner har forsikringsordninger allerede i dag.

Forslag til endringer i lovtekst

Departementet foreslår at ny § 13-3b i opplæringsloven skal lyde:

*§ 13-3b Plikt for kommunen og fylkeskommunen til å sørge for ulykkesforsikring
Kommunen og fylkeskommunen plikter å sørge for ulykkesforsikring for elevane.
Departementet gir nærmere forskrift om ulykkesforsikring.*

Fylkesrådmannen vurderinger og anbefalinger

1. Lovregulering av reklame i skolen

Vurderinger

Fylkesrådmannen mener det kan være hensiktsmessig med en lovregulering av reklame i skolen i tråd med departementets forslag. Det understrekes viktigheten av at en lovbestemmelse legger opp til at det skal foretas skjønnsmessige vurderinger i det konkrete tilfelle av skoleeier (eller den skoleeiere har delegert myndighet til å foreta slik vurdering). Videre forutsettes det at det fastsettes sentrale bestemmelser og retningslinjer for praktiseringen av en slik skjønnsmessig lovbestemmelse, i tråd med det departementet skisserer i sine vurderinger og merknader til lovforslaget. En veileder med sentrale retningslinjer vil være nødvendig for grensdragninger og defineringer av sentrale begreper i lovbestemmelsen. Det noteres at departementet mener at slike retningslinjer må utarbeides i samarbeid med brukerne, interesseorganisasjoner og næringslivet. Fylkesrådmannen vil peke på at det ikke er mulig helt å stenge for reklame i skolen f.eks. kan nevnes problematikken med forholdet mellom digitale læremidler, internett-tilgang m.v.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Den foreslåtte lovreguleringen vurderes å ha små økonomiske og administrative konsekvenser for fylkekommunen.

Anbefaling

Fylkesrådmannen anbefaler at Akershus fylkeskommune støtter departementets forslag til lovregulering av reklame i skolen. Det forutsettes at bestemmelsen utformes slik at skolen kan utøve skjønn i det konkrete tilfellet, og at det utarbeides sentrale retningslinjer for praktisering av en evt. lovregulering.

2. Innføring av en bestemmelse om godkjenning av videregående skoler basert på bilaterale mellomstatlige avtaler

Vurderinger

Fylkesrådmannen viser til økt internasjonalt samarbeid og utveksling, og viktigheten av å legge til rette for slikt samarbeid. Fylkesrådmannen støtter derfor departementets forslag og de vurderinger som ligger til grunn for forslaget. Fylkesrådmannen er enig i den avgrensning departementet foreslår i forhold til at lovhjemmelen kun skal gjelde for videregående skoler basert på bilaterale mellomstatlige avtaler.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke ha noen økonomiske og administrative konsekvenser.

Anbefaling

Fylkesrådmannen anbefaler at Akershus fylkeskommune støtter departementets forslag om innføring av en bestemmelse om godkjenning av videregående skoler basert på bilaterale mellomstatlige avtaler.

3. Innføring av en bestemmelse av kollektiv ulykkesforsikring

Vurderinger

Departementet ber spesielt om høringsinstansenes synspunkter på om det er mulig å avhjelpe dagens urettferdighet på annen måte enn gjennom lovpålagt kollektiv ulykkesforsikring, f.eks. gjennom at den enkelte kommune selv får vurdere om den vil stå som selvassurandør eller velge en forsikringsordning. Fylkesrådmannen kan ikke se at det vil ha noen betydning om kommunen/fylkeskommunen meldes inn i en kollektiv forsikring eller om de står som selvassurandør. Fylkesrådmannen mener at det viktigste må være at dekningen og vilkårene for elevene er de samme, uavhengig av bosted. For å sikre likebehandling av alle elever, også elever ved friskoler eller private skoler, bør også friskolene omfattes av en slik lovregulering.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Akershus fylkeskommune har i dag en ulykkesforsikring for elever. Denne dekker en menerstatning ved 100 % medisinsk invaliditet på kr 100.000,-, samt behandlingsutgifter for inntil kr 10.000,-. I tillegg er det en erstatning på kr 10.000,- ved død.

Dersom dekningen endres til å samsvare med dekningen i Lov om yrkesskadeforsikring (4,5 G), vil dette innebære en økning av i forhold til den dekning Akershus fylkeskommune har i dag (ca 1,5 G). Dette vil selvsagt innebære en betydelig premieøkning. Akershus fylkeskommune betaler i dag ca kr 120.000,- i premie til ulykkesforsikring.

Anbefaling

Fylkesrådmannen anbefaler at Akershus fylkeskommune gir følgende uttalelse:
"Akershus fylkeskommune ser positivt på en lovbestemmelse som sikrer at alle elever har lik forsikringsmessig dekning ved ulykker, uavhengig av hvor i landet de bor. Akershus fylkeskommune mener dog at det bør være en åpning for hvordan skoleeier velger å sikre dette,

enten gjennom at skoleeier melder seg inn i en kollektiv ulykkesforsikring eller står som selvassurandør. Det viktige er å sikre likebehandling av elevene. Derfor mener Akershus fylkeskommune at også friskolene skal omfattes av en slik lovregulering.”

Oslo, 09.01.2007

Harald Horne
fylkesrådmann

Saksbehandler: Jeanette Gabrielsson

Vedlegg: Høringsbrev og høringsnotat fra Kunnskapsdepartementet 30.10.2006
"Høring – Forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven"